

Privacy; over argumentatie en non-argumentatie

Door Ragner Onrust

In het kader van een maatschappelijk debat waartoe o.a. Alexander Klöpping in “De Wereld Draait Door “ opriep, mijn eerste bijdrage:

Mij vallen altijd een aantal dingen op in gesprekken en discussies wanneer het over de (internet) privacy gaat.

Ten eerste wordt door de voorstanders van inperking van de privacy altijd voorgehouden dat ‘wie niets te verbergen heeft, daar toch geen probleem mee kan hebben’. Ik vind dat een schrijnend slecht argument waar, helaas nog schrijnender, nooit een goed weerwoord op wordt gegeven. Ook Chiel Beelen bracht in DWDD dit argument weer in stelling.

Ik meen echter dat het niet de vraag is of iemand iets te verbergen heeft, maar dat het essentieel is dat iedereen heel veel te beschermen heeft. Privacy gaat niet over verbergen, maar over beschermen. Dus mijn motto is: **‘Ik heb niets te verbergen, maar heel veel te beschermen’**.

Ik ken iemand die de gewoonte heeft om in een gesprek onaangenaam dicht met zijn gezicht bij mijn gezicht te komen. Iemand die haast letterlijk aan mijn lip hangt. Hij dringt daarbij mijn persoonlijke sfeer binnen. Ik heb niets te verbergen maar voel wel de inbreuk op mijn ‘privacy’, en voel dat ik mij door die ongewenste toenadering ga verweren om mijn integriteit te kunnen behouden.

Volgens mij is dit een heel natuurlijk gegeven, immers, het menselijk lichaam kan enkel bestaan bij de gratie van het gegeven dat het van de omgeving afgescheiden is en niet alle invloeden van buiten zomaar naar binnen kunnen dringen en niet alles van binnen zomaar naar buiten stromen. Zeer terecht is het een misdrijf om die lichamelijke integriteit en souvereiniteit aan te tasten. Ook hier heeft niemand iets te verbergen, immers de werking van ieders lichaam en de samenstelling is min of meer gelijk en dus gekend en geen geheim voor iedereen. Maar hier heeft men alles, namelijk het leven, te beschermen. Dringen er invloeden van buiten in het lichaam, waar het lichaam niet mee uit de voeten kan, dan wordt het lichaam ziek als afweerreactie. Het is niet een verbergen, maar een beschermen. Zijn de invloeden van buiten te sterk, dan zal het lichaam uiteindelijk sterven. Denk maar aan vergiftiging of oververhitting (verbranding) of onderkoeling.

Geldt niet een vergelijkbare situatie voor de persoonlijke sfeer rond het lichaam? En met de levenssfeer van mij als persoon? Is het niet ook daar een kwestie van beschermen en niet van verbergen?

Rond het fysieke lichaam ervaar ik ook een persoonlijke sfeer. Het is over het algemeen onaangenaam wanneer een ander die persoonlijke sfeer binnenkomt. Alleen van enkelen, geliefden, kan ik dat aangenaam vinden. Bij de overigen is dat enkel mogelijk vanuit een onverschilligheid of met een gevoel van afkeer. Niet omdat ik iets te verbergen heb, want ook wanneer ik geheel niets te verbergen heb ontstaat hetzelfde gevoel van weerstand wanneer iemand ongewenst die zone rond het lichaam binnenkomt. Mijn beleving is dat het binnendringen van die zone een verstoring geeft en daarmee de noodzaak om in verweer te komen om de integriteit van die zone te herstellen. Volgens

mij is dat ook een diepliggende noodzaak waarvan de mensen onbewust het belang heel goed beseffen. Niet voor niets spreken we over een gepaste afstand en een respectvolle omgang. In dat woord 'omgang' ligt al een grote wijsheid in het beeld. Het is niet vervelend om als haringen in een tonnetje in de trein te staan omdat ik iets te verbergen heb, maar omdat ik dan teveel indringers in de persoonlijke sfeer heb.

Nog ruimer om zich scheidt de mens een persoonlijke levenssfeer. Het huis is daar het beeld van. Wie wil er ongevraagd ongewilde mensen in zijn huis? Niemand toch. En is dat omdat men dingen te verbergen heeft? In de meeste gevallen toch geheel niet. Men heeft echter veel te beschermen, namelijk de persoonlijke levenssfeer. Het gaat er helemaal niet om dat ik moet verbergen wat ik binnenshuis doe. Want in het bijzijn van bepaalde mensen, familie, vrienden, kennissen, uitgenodigen is het helemaal geen probleem om dat openlijk te doen. Het gaat erom dat ik mijn persoonlijke levenssfeer wil beschermen. Familie hoort bij die persoonlijke levenssfeer. Vrienden en kennissen zijn er in principe op geselecteerd dat ze de persoonlijke levenssfeer zoals die voor mij aangenaam en heilzaam is, niet teveel verstoren of er zelfs een bijdrage aan geven. Ik nodig mensen uit als ze me aanstaan en ik de energie en mogelijkheid zie om de inbreuk van de persoonlijke levenssfeer te weerstaan. Ook hier is het niet dat ik iets wil verbergen. Ik wil enkel beschermen.

Dat ik geen ongenode gasten in mijn huis wil, is toch niet omdat ik dingen wil verbergen? Ik wens alleen mijn levenssfeer vrij te houden van invloeden die ik niet verkies. Ik wens enkel mijn levenssfeer in zo een staat te houden waarin ik mij wel voel en waarin ik geen inspanning hoef te leveren om ongewenste invloeden te neutraliseren of te verteren.

Dat ik me kleedt is ook niet om iets te verbergen. Immers nagenoeg de ene helft van de mensheid ziet er allemaal als vrouw uit en nagenoeg de andere helft als man. Daartoe hoeven we dus echt niets te verbergen. Wel hebben we veel te beschermen. Het lichaam tegen de kou, tegen harde voorwerpen, enz. En de persoonlijke sfeer tegen de ongewenste nabijheid van anderen. De gevoelens en emoties tegen de begeertes en driften van degenen die niet zo met openheid en een ontbreken van privacy om kunnen gaan als aangenaam is.

Dat geen zinnig mens bereid zou zijn om Robert M. toe te staan het badderen van hun kind bij te wonen, heeft niets met een poging iets te verbergen te maken. Het kind heeft niets te verbergen, maar we hebben veel voor het kind te beschermen, namelijk zijn persoonlijke sfeer, tegen de immoraliteit die met de persoon Robert M. samenhangt.

Kinderen hoeven echt niets te verbergen als ze online zijn, maar we moeten ze toch echt beschermen tegen pedoseksuelen, lover-boys en andere personen die de persoonlijke sfeer en levenssfeer geweld aandoen. En zo is het ook met ons eigen internet gedrag. Ook wie helemaal niets te verbergen heeft, heeft heel veel te beschermen. Sowieso, onze online inlogcodes voor internetbankieren en webshops. Dat is voor iedereen wel duidelijk. Maar men realiseert zich niet dat ook de online identiteit in gevaar komt bij te weinig privacy. We hoeven niet iets te verbergen omdat het niet goed is wat we doen, maar we moeten heel veel beschermen omdat het niet goed is wat anderen ermee willen doen.

Oplichters willen ook graag zoveel mogelijk weten van hun slachtoffer. Afpersers natuurlijk ook.

Chiel Beelen gaf bij DWDD aan dat hij het wel een probleem vindt wanneer commerciële bedrijven van alles verzamelen maar minder wanneer de geheime dienst van alles verzamelt. Dat is een argument wat ik vaak in discussies over de spionage praktijken tegenkom. Men lijkt er vanuit te gaan dat 'de geheime dienst' zuiverder op de graat is dan commerciële bedrijven of beter te controleren / corrigeren is. Maar blijkt niet juist het tegendeel uit de werkelijkheid?

Dat de ongewenste invloeden zich niet voor zouden doen bij de schending van de privacy door de geheime diensten gaat voor mij niet op. Als ik kijk naar de geheime diensten, zie ik juist daar personen en instanties die alle normen en waarden aan hun laars lappen. Zijn mijn gegevens veilig bij instanties die doelbewust en structureel de mensenrechten schenden, mensen martelen (o.a. Abu Graib), buitengerechtelijk opsluiten (o.a. Guantanamo-bay), oorlogsmisdaden plegen door o.a. mensen zonder proces te executeren (o.a. drone aanvallen)? Moet ik daar vertrouwen in hebben? Moet ik mij niet juist beschermen tegen de immoraliteit die ik bij die instanties ervaar? En niet alleen mezelf maar ook allen in mijn persoonlijke levenssfeer?

Een commerciële bedrijf is minstens beducht voor het verlies van de goede naam. Iets dat zeker zal gebeuren wanneer ze niet netjes met de privacy informatie omgaan. Verder zijn ze in ieder geval door de rechterlijke macht te controleren. Een geheime dienst is enkel gebaat bij verlies van de goede naam en helemaal bij verlies aan bekendheid. Ook is uiteindelijk geen controle mogelijk aangezien het allemaal onder de geheimhouding valt. En dat de medewerkers van overheidsdiensten en geheime dienst moreel hoogstaander zijn, is gezien de realiteit ook een illusie. Uit onderzoek naar het gebruik van de gekoppelde databanken van de gemeenten is al gebleken dat met name de gegevens van bekende Nederlanders onrechtmatig en veelvuldig worden opgevraagd. Zonder noodzaak, zonder legitieme reden. Niet dat die bekende Nederlanders dus iets moeten verbergen, maar ze hebben wel veel te beschermen juist tegen dit voyeuristische of omgekochte ambtenaren.

Nu kan men natuurlijk beweren dat de werknemers bij de geheime dienst beter gescreend worden en aan hoger eisen moeten voldoen. Het bestaan van Edward Snowden, voor mij overigens een grote held, laat wel zien dat het zelfs naar de maatstaven van de geheime diensten niet waar is dat de data bij hen veiliger is. Snowden heeft de data in het algemeen belang verzameld en openbaar gemaakt. Maar hoeveel medewerkers zullen er zijn die voor groot geld gegevens verzamelen en in het geheim doorspelen aan anderen?

Is het niet een enorme naïviteit te veronderstellen dat medewerkers van politie, leger of geheime diensten meer te vertrouwen zijn, als we de werkelijkheid onder ogen zien?

Het is toch een absurditeit om te stellen dat onze privacy veilig is bij de instanties, aangezien het leven het bewijs levert dat het niet zo is. Wie zou toenmalig-politieagent Sander V., de verkrachter en moordenaar van Millie Boele, aan de rand van het bed van zijn dochter laten zitten? Wie zou zijn kinderen mee laten rijden of zelf meerijden met de agent die kort geleden straalbezopen een ongeluk veroorzaakt heeft? Misschien dat statistisch gezien het aantal rotte appels bij die instanties wel lager ligt. Dat kan best zijn, maar de gevolgen zijn daarbij in de enkele gevallen vele malen ernstiger.

Inbreken op computers (of in woningen) en informatie inwinnen betekent ook dat in de omgekeerde richting ook informatie toegevoegd kan worden aan computers, men doelbewust informatie kan voeden ('uitlokking') en dat 'bewijzen' geplant kunnen worden.

Dan wordt er vaak ook beweerd dat het nodig is om privacy te schenden voor de veiligheid. Laat het bovenstaande eigenlijk al niet zien dat dit een drogreden is? Privacy dient juist om de mensen te beschermen tegen instanties en personen die niet op een goede wijze met die privacy gevoelige gegevens, met de persoonlijke integriteit en de persoonlijke levenssfeer om kunnen gaan, die de mensenrechten schenden en moreel verwerpelijk handelen. Dan is het natuurlijk een pertinente misdaad om privacy van mensen af te nemen.

Het sterkste argument tegen de stelling dat het inleveren van privacy nodig is voor de veiligheid, komt wederom uit de praktijk. Immers, iedere crimineel zal zijn criminele daad vooraf laten gaan door het verzamelen van informatie. Iedere criminele daad is altijd een inbreuk op de privacy, op de persoonlijke integriteit of op de persoonlijke levenssfeer. Criminaliteit is juist het afnemen van privacy, inbreuk op de persoonlijke integriteit of de persoonlijke levenssfeer. Inleveren van privacy is dus legalisering van criminaliteit. Het afpakken van privacy is criminaliteit pur sang.

De beste bescherming tegen onveiligheid is juist de privacy. De beste vorm van veiligheid is juist privacy. Niet voor niets hou ik mijn pincode privé. Niet omdat ik mijn bankrekening te verbergen heb, maar om mijn bankrekening te beschermen. Niet voor niets hou ik mijn huissleutel privé. Niet omdat ik mijn huis wil verbergen maar omdat ik mijn thuis wil beschermen.

De beste bescherming tegen criminaliteit privacy. Immers een inbreker weet het liefst of er wat te halen valt, of je thuis bent, of het huis beveiligd is, of er een hond in huis is, enz. Bij een optimale privacy is dat allemaal onbekend. Slechts zeer zelden zal iemand dan toch de kans wagen en in het donker in de diepte springen.

Ook voor terrorisme gaat dit op. Terroristen kiezen juist plaatsen zonder privacy voor hun terreurdaden. Plaatsen waar veel mensen bijeen zijn die hun privacy hebben ingeleverd. Of het nu het winkelcentrum in Kenia is, of de markt in Bagdad, het zijn plaatsen waar nauwelijks spraken is van privacy. Plaatsen waar een hoge mate van privacy geldt, worden zelden door een aanslag getroffen. Wat doet men om hooggeplaatste mensen te beschermen? Men maximaliseert de privacy! Dat inperking van de privacy de veiligheid ten goede komt is dus een pertinente leugen. Juist een hoge mate van privacy is de beste garantie voor veiligheid.

Dan blijkt meteen uit welk hout men gesneden is indien men de privacy wil inperken en dat men de rechten van het individu dan niet respecteert.

Ik denk dat het grote probleem, niet alleen in dit debat maar op alle velden van de samenleving, is dat men niet ver genoeg doordenkt. Men houdt de gedachte niet vol tot aan het eind. Zou men dat wel doen dan zou men tot de conclusie komen dat er twee polen zijn, die van absoluut geen privacy en die van absolute privacy. Bij absolute privacy kan er geen spraken zijn van criminaliteit, men is immers zo privé dat er helemaal niemand anders is en niemand in de buurt ook. Niemand kan een ander dus iets aandoen. Het is een extreme vorm van eenzaamheid. Zo eenzaam dat men niet meer kan bestaan. Bij geen enkel privacy is er eigenlijk spraken van de ultieme misdaad. Immers alles loopt door en in elkaar over, er is geen onderscheid meer van mijn en dijn en er is zelfs geen mogelijkheid

meer tot individualiteit, persoonlijkheid. In het extreem is er geen mogelijkheid tot bestaan en leven. De ultieme misdaad is daarmee ook de ultieme moord geworden.

Ik ervaar te leven in dit spanningsveld tussen de polen van 'absoluut geen privacy' en 'absolute privacy'. Minder privacy in het sociale verkeer, meer in de huizenlijke kring. Maar zou een vrij mens niet ten alle tijden zelf dienen te kunnen beslissen hoeveel van zijn eigen privacy hij zelf in de betreffende situatie wil opgeven?